

Goriška enklava na Primorskem

Izraz iz naslova sem si sposodil v komentarju odgovorne urednice Silve Križman v Primorskih novicah 17.12.2007. Ideja ima vizionarski naboj.

V Odboru za Goriško pokrajino na Primorskem menijo, da je Goriška kot enklava na Primorskem boljša izbira kot pa dvojezična Primorska kar bi bilo nespodobno do spomina na vse primorske fašistične žrtve od duhovnikov do komunistov.

Sam pa bi rad utemeljil opredelitev za Goriško enklavo na razhajanju v kulturni, družbeni in razvojnih viziji med ožjo Goriško in ostalo Primorsko; izjema je delno Posočje.

Goričani vidimo v padcu meje enkratno priložnost za kulturno gospodarsko sodelovanje s slovensko skupnostjo v Italiji in doseganje sinergij na trgih Italije in Balkana. Naše poslanstvo je več narodna in več kulturna Gorica-Novo Gorica kot je slovela v preteklih stoletjih in zaceliti rane nesrečnega 20. stoletja. Mesto Gorica-Nova Gorica naj bo ponovno privlačno stičišče narodov Evrope. Izzive globalne tekme med narodi smo pripravljene sprejeti in prepričani smo, da bomo slovensko identiteto s tem še okrepili.

Ostala Primorska (Istra, Kras, Vipavska in manj demografsko ogrožena severna Primorska) pa je na padec meje reagirala z strahom in povratkom na okope preteklega primorskega antifašističnega boja. Vendar so današnji časi popolnoma drugačni od tistih med obema vojnama. Grožnja za preživetje je globalna in zmagoviti bodo samo narodi, ki bodo sprejemali in uspešno premagovali gospodarske in družbene izzive v skupni Evropi.

Naj te misli utemeljim in si zopet sposodim pisma bralcev v PN z dne 17.12.2007. Tajnik Zveze za Primorsko A. Lemut v članku Goriška regijska banka svetuje, naj se Goriško gospodarstvo za ustvarjanje nove finančno bančne ustanove nasloni na hranilnico v Vipavi in odklanja sodelovanje z neko tujo finančno ustanovo v Gorici. Naj pojasnim, da je ta tuja ustanova Finančna družba KB-1909, naslednica slovenske Kmečke banke, ki je danes lastnica 40% tednika Mladine in 10% Primorskih novic in za povrh še mali delničar v prej omenjeni hranilnici iz Vipave.

Ta primer pove vse o tem kako globoka so razhajanja v razvojnih vizijah med Goričani in ostalo Primorsko v Sloveniji, ki nima vsakdanjega tesnega stika s slovensko stvarnostjo v Italiji. In ali ne gre v isti kontekst Bevkovo zmerjanje Gorice kot zločinskega mesta za Primorce.

Za razliko od večine drugih Primorcev menimo, da je Goriška edino resnično kulturno in gospodarsko stičišče Slovencev in Primorcev z obeh strani meje. Na Obali prevladujejo priseljenci iz notranjosti Slovenije in bivše Jugoslavije, zato tam še dolgo ne bo pristnega čezmejnega sodelovanja med Slovenci, bodisi na kulturnem ali gospodarskem področju. Tudi zato je oteženo sodelovanje med pristanišči v Kopru in Trstu in ni navdušenja za gradnjo železnice med obema mestoma, pa četudi bi denar prispevala EU.

Razhajanje med Goričani in ostalimi Primorci v Sloveniji ni v tem, da imamo eni ali drugi premalo primorskosti v srcih, ampak v tem da smo se Goričani odločili, da padec meje sprejmemo skupaj s Primorci na Goriškem in Tržaškem kot **priložnost** in ne **nevarnost** kot jo razume večina ostalih Primorcev.

mag. Boris Nemeč, predsednik Foruma za Goriško